

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33408
Nom	Modes de representació en el cinema clàssic
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2020 - 2021

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1301 - Grau Comunicació Audiovisual	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1301 - Grau Comunicació Audiovisual	8 - Teoria i història dels mitjans audiovisuals i nous soports multimedia	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
FUENTE SOLER, MANUEL DE LA	340 - Teoria dels Llenguatges i Ciències de la Comunicació

RESUM

L'itinerari discursiu que l'assignatura planteja té el seu primer nucli generador en un afirmació de Jean-Luc Godard: "El cinema és un assumpte del segle XIX que s'ha resolt en el segle XX". Es començarà, per tant, establint una reflexió sobre les dues etapes que Boris Eichenbaum percebia en la història del cinema: des de la invenció de l'instrument de captació / projecció de les imatges en moviment a la presa de consciència d'aquest, el que equival a plantejar-se com el cinema construeix el seu espectador, des d'una situació de mera exterioritat a la de la gestació del seu estatut projectiu / identificatiu a la pantalla. Des de la "posada en escena de la realitat" que se sol atribuir als germans Lumière, s'arribaria, en una primera etapa del programa, al pacte narratiu institucional amb l'espectador plantejat per dos cineastes emblemàtics: Edwin S. Porter i David W. Griffith ...

La segona part del programa planteja algunes consideracions sobre el cànon del classicisme cinematogràfic segons els paràmetres de transitivitat, linealitat i cloenda i les relacions causa-efecte del muntatge lineal. Les nocions d'itinerari, coneixement i reconeixement centrarien la nostra atenció en el

cinema de John Ford i l'empatia personatge-espectador, no exempta d'ambigüitats morals, designaria la peculiar ubicació del manierisme estilístic de Hitchcock al cinema clàssic.

La remodelació practicada en els estudis de Hollywood amb l'arribada del sonor dona peu per establir una succinta panoràmica sobre els gèneres cinematogràfics, amb especial èmfasi en el lloc central que hi ocupa el melodrama. La figura creativa del productor en l'era dels estudis queda emblematicada per David O. Selznick i el seu paper integrador i aglutinant en un film d'autoria col·lectiva com *Gone With The Wind*.

La conclusió del programa ens porta als llindars mateixos del cinema modern. Els límits (industrials i ideològic-polítics) del dicible estan representats per la filmografia frontpopulista de Jean Renoir als anys trenta i la seva autoconsciència de la representació a *La Règle du jeu*. I la fallida del narrador omniscient, en profit de les diferents perspectives sobre la història narrada per part dels personatges, irromp en la història del cinema de la mà d'Orson Welles i *Citizen Kane*.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

La societat de la ignorància (que no de la informació) en què ens ha tocat viure, propicia una mirada passiva i alienada de l'espectador davant les llaminadures audiovisuals que el màrqueting audiovisual posa al seu abast. El mòdul proposa convertir aquesta mirada en una visió activa i crítica que no es deixés manipular per l'estat de coses dominant en la nostra globalitzada societat.

COMPETÈNCIES

1301 - Grau Comunicació Audiovisual

- Conèixer la comunicació com a procés i els diferents elements que el constitueixen. Posseir i comprendre els coneixements de l'especificitat dels discursos, així com les formes de representació pròpies dels distints mitjans tecnològics i audiovisuals. Conèixer les diferents teories, mètodes i problemes de la comunicació audiovisual i els seus diversos llenguatges.
- Saber aplicar aquests coneixements (3.2.2.1) per transmetre'ls professionalment i èticament a la ciutadania d'una manera comprensible.
- Capacitat per al coneixement articulat de les dimensions històriques, sociològiques i tecnològiques de la comunicació.
- Coneixement dels diversos llenguatges, codis i formes de representació propis dels distints mitjans tecnològics i audiovisuals: fotografia, cinema, ràdio, televisió, vídeo i imatge electrònica, Internet, etc. a través de les seues propostes estètiques i industrials, a més de la seua rellevància social i cultural i la seua evolució al llarg del temps, que haurà de generar la capacitat per analitzar relats i obres audiovisuals, considerant els missatges icònics com a textos i productes de les condicions sociopolítiques i culturals d'una època històrica determinada.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

De la mateixa manera que, com deia Barthes, no es pot establir un perfecte isomorfisme entre recerca i resultat, seria també tasca vana i pretensiosa plantejar aquí un llistat de competències adquirides per l'alumne en finalitzar el mòdul. Terme devotament desitjable és, per contra, crear una certa consciència crítica en l'alumne sobre el classicisme fílmic en tant aquest segueix plantejant models dignes de ser imitats i tinguts en compte. I si, com volia Marx, els judicis correctes no impliquen valors, només de la pertinència de l'anàlisi formal-textual podem deduir, sense imposar-la, la qualitat artística del film sotmès a la nostra consideració. Posar a l'abast de l'alumne un determinat instrumental crític i ensenyar a manejar-serien dos dels possibles resultats provisionals-susceptibles de ser ampliat del curs.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La invenció del cinematògraf

De la invenció del cinematògraf a la presa de consciència de l'instrument de captació / projecció de les imatges.

2. El públic de les primeres sessions.

El públic de les primeres sessions. Un espectacle mostratiu de narració assistida.

3. Georges Méliès.

Espectacle d'atraccions i narrativitat embrionària en Georges Méliès.

4. Porter i Griffith

El pacte narratiu institucional: Edwin S. Porter i David W. Griffith.

5. Mode de Representació Primitiu i Mode de Representació Institucional.

La construcció de l'espectador cinematogràfic: de l'exterioritat al mecanisme projectiu. Mode de Representació Primitiu i Mode de Representació Institucional.

6. John Ford.

El muntatge lineal i les relacions causa-efecte. Itinerari, coneixement i reconeixement en el cinema de John Ford.

7. Hitchcock

L'empatia identificatoria a Hitchcock. Tematització de la mirada.

8. Del mut al sonor

La remodelació dels estudis i de les grans companyies de producció en la transició del mut al sonor. Planificació i racionalització de la demanda. Orígens històrics de la noció de gènere.

9. Les productores de Hollywood.

Les productores de Hollywood. Disseny de producció i acabat visual del film.

10. Jean Renoir

De l'espai diegètic l'espai simbòlic en el cinema de Jean Renoir: text, context i límits del dicible a La Règle du jeu (1939).

11. Citizen Kane

Fractura de l'omnisciència narrativa i del subjecte de l'enunciació en Citizen Kane (Orson Welles, 1941),

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	60,00	100
Estudi i treball autònom	50,00	0
Lectures de material complementari	30,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Sense docència

AVALUACIÓ

Contactar amb el professor

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Jenaro Talens y Santos Zunzunegui (coords.). Historia General del Cine, vol.II. EE.UU. (1908-1915), Madrid, Cátedra, 1998.
- Gian Piero Brunetta: Nacimiento del relato cinematográfico (Griffith 1908- 1912), Madrid, Cátedra, 1987.
- Charles Musser: Before the Nickelodeon. Edwin S. Porter and the Edison Manufacturing Company, Berkeley, University of California Press, 1991.
- Noël Burch: El tragaluz del infinito (Contribución a la genealogía del lenguaje cinematográfico), Madrid, Cátedra, 1987.
- Santos Zunzunegui: La mirada cercana. Microanálisis fílmico, Barcelona, Paidós, 1996.
- Robert C. Allen y Douglas Gomery: Teoría y práctica de la historia del cine, Barcelona, Paidós, 1995.
- J. Aumont, A. Bergala, M. Vernet: Estética del cine, Barcelona, Paidós, 1989.
- Vicente Sánchez- Biosca y José Vicente Benet (Eds.). El cine clásico y nosotros: Teoría, Historia, Filmoteca de la Generalitat Valenciana, Archivos, nº 14, junio 1993.
- Tag Gallagher: John Ford. El hombre y su cine. Madrid, Akal, 2009.
- François Truffaut: El cine según Hitchcock, Madrid, Alianza, 1974.
- Manuel Palacio y Pedro Santos (Eds.). Historia General del Cine, vol. VI. La transición del mudo al sonoro, Madrid, Cátedra, 1995.
- Rick Altman: Los géneros cinematográficos, Barcelona, Paidós, 2000.
- Douglas Gomery. Hollywood. El sistema de estudios, Madrid, Verdoux, 1991.
- Robert I. Carringer: Cómo se hizo Ciudadano Kane, Barcelona, Ultramar, 1987.
- André Bazin: Jean Renoir, Barcelona, Paidós, 1999.

Complementàries

- Tom Gunning: La presencia del narrador: la herencia de los Films Biograph de Griffith, en Archivos de la Filmoteca, nº 2, Valencia, Filmoteca de la Generalitat Valenciana, 1989; The Cinema of Attractions. Early Cinema, Its Spectator and the Avant- Garde, en Wide Angle, vol.8, nºs 3-4, 1986.
- Noël Burch: Primitivismo y vanguardias: un enfoque dialéctico, en Itinerarios. La educación de un soñador de cine, Bilbao, Certamen Internacional del Cine Documental y Cortometraje/ Caja de Ahorros Vizcaína, 1985.
- José Javier Marzal: David Wark Griffith, Madrid, Cátedra, 1998.
- Roland Barthes: El grado cero de la escritura, Buenos Aires, Siglo XXI, 1973.
- José Luis Castro de Paz: De Bazin a Bordwell a través de Hitchcock. Algunas cuestiones acerca de la reflexión crítica y los límites del modelo clásico de Hollywood, Filmoteca Generalitat Valenciana, Archivos, nº 22, febrero 1996; La representación del fasto mortuario (notas sobre la evolución del modelo narrativo clásico de Hollywood 1934- 1958), en Orense, Minius II-III, 1994.

- José Nuis Castro de Paz: El surgimiento del telefilme. Los años cincuenta y la crisis de Hollywood. Alfred Hitchcock y la televisión, Barcelona, Paidós, 1999.
- Juan Miguel Company y Vicente Sánchez-Biosca: La imposible mirada, Madrid, Contracampo nº 38, invierno 1985.
- Antonio Drove: Tiempo de vivir, tiempo de revivir. Conversaciones con Douglas Sirk, Filmoteca Regional de Murcia, 1995.
- Imanol Zumalde: Paisaje edípico. Retorno a Psicosis, cuarenta años después, en Los placeres de la vista. Mirar, escuchar, pensar, Valencia, ediciones de la Filmoteca, 2002.
- Ilia Ehrenburg: Fábrica de sueños, Madrid, Akal, 1972.
- Juan Antonio Ramírez: La arquitectura en el cine. Hollywood, la Edad de Oro, Madrid, Hermann Blume, 1986.
- Vicente Sánchez Biosca y Vicente J. Benet (Eds.): Las estrellas: vejez de un mito en la era técnica, Filmoteca de la Generalitat Valenciana, Archivos, nº 18, octubre 1994.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern